

MENTEM ALIT ET EXCOLIT

K. K. HOFBIBLIOTHEK
ÖSTERR. NATIONALBIBLIOTHEK

---

*69.K.27

LXX 27

DE
IMPERIO
SOLIS ac LUNÆ
IN
Corpora Humana,
ET
Morbis inde oriundis.

AUTHORE
RICHARDO MEAD, M.D.S.R.S.
Et in Nosocomio Divi *Thomæ Lond.* Medico.

Rationalem puto esse debere Medicinam; Instrui verò ab evidentibus Causis, obscuris omnibus non à Cogitatione Artificis, sed ab ipsâ Arte rejectis. Cels. in Præf.

LONDINI:
Impensis RAPHAELIS SMITH ad Insigne
Bibliorum in Porticibus Bursæ Regalis, in
Vico *Cornhill.* A. D. MDCCIV.

PRÆFATIO.

CUM Varium ab omni ævo fuerit, pro diversis inter se Philosophorum Decretis, Medicinæ Studium; mirari subiit aliquoties, post feliciter jam ante aliquot annos promotam Causarum Naturalium Indagationem, non ea accessisse Salutari Arti Incrementa, quæ à rectiùs institutâ Ratioinatione sperare fas erat.

A 2

Quan-

*Quantum profecerint in Rerum Cognitione Sapientiæ Con-
sulti, ab adjunctis Disquisitioni
de Naturâ Geometricis Ratio-
nibus, Authoribus imprimis
Galileo, Keplero, Torricel-
lio & Neutono, Nemo in his
Sacris vel mediocriter versatus
ignorat. Et Conjecturis tamen
adhuc scatet Medicina, & vix-
dum Scientiæ Titulum mere-
tur.*

*Id num Artis ipsius Indoli
debeatur, quæ certa Principia
respuat; an potius Medicis vi-
tio*

tio vertendum sit, quòd obliquum Tramitem insistentes, noluerint tamen, Laboris Tædio, redire in Viam ; aliàs fortassis dabitur Disputandi occasio. Interim, ut manifestum fiat, quantum profit Medentibus, tum in Causis, tum in Remediis Morborum inveniendis, Geometriæ Studium, difficillimam Quæstionem, De Quarundam Ægritudinum Circuitibus explicare institui ; quæ quidem talis est, ut solâ hujus Disciplinæ ope investigari queat.

Co-

Coactus idcirco sum in hac Disputatione paulo accuratiores inire Numerorum Rationes, quàm quas requirere videtur Res Medica; non quo præcludam aditum ad Disquisitiones nostras. His omnibus qui Geometriam non callent, sed ut Illis satisfiat qui summam in explicandâ Rerum Naturâ ἀνεπιβίαν desiderant; & ne quis fortasse putet, nos pro Causis Mechanicis fictas Hypotheses, pro ipsis Naturæ Legibus inania Commenta venditare.

Ne-

Negligant tamen per Me licet, qui nullo Mathematicarum Disciplinarum Studio tenentur, hanc Operis nostri partem ; Nullam Ego Calculis Algebraicis gloriolam aucupabor unquam, qui sentio quàm mihi sit ad hasce Animi Exercitationes mediocre nimis Ingenium. Et erunt, ut opinor, in Schedulis his Historiæ aliquot & Monita, quæ etiam Illis qui omnia Ratiocinia in Arte nostrâ despuunt, solam Experimentiam Ducem secuti, Usum
ali-

*aliquem in Medendo præbeant ;
qui quidem nostri omnis qualif-
cunque Laboris Finis est.*

*Latè patet iste in quo decur-
rimus campus, neque uno tan-
tum modo innumeris, inter quos
miseri vitam trahimus , Dolo-
ribus opitulamur ; Tum Expe-
rimentis, Tum Ratione, con-
stat Medicina ; & qui huic
minimè fedit, eo saltem certiori
spe Salutem promittit Ægro-
tantibus, quo illis instructior ad
Artem accingitur.*

At

At utrumque sane auxilium desiderat Res Medica, ut quibus supersunt Exempla, hos non deficiat Scientia, quæ illa variis Casibus accommodare docet.

Quanquam enim sobriis fortassis & frugi Hominibus, quales fuisse primos Mortales accepimus, adversus infirmæ Valetudinis incommoda, satis fuerit præsidii in perpaucis Remediis, quæ Casus ostenderat, & comprobârat Usus; tamen, successu

a

tem-

(viii)

temporis, postquam Corpora vitârant Desidia & Luxuria, aliâ sæpe atq; aliâ Curatione opus erat; cùm quærere jam necesse esset non tantum quid Morbum fecerat, sed & quænam Ratio communem ipsius Naturam atq; Indolem in hoc aut illo immutârat.

Hinc mederi oportere, dixit Hippocrates (a), & communia & propria intuentem; quoniam, ut rectè Celsus (b),

---

(a) Epidem. lib. 1.

(b) In Præf.

Inve-

(ix)

Inveniuntur in quibus aliter,
atque in cæteris, idem eveni-
niat ; & Causæ quoque æsti-
matio sæpe Morbum solvit.

*Neque aliâ sane de causâ,
cessasse per septingentos annos,
à Trojano, nimirum ad Pelo-
ponnesiacum Bellum, Meden-
di Studium, memoriæ prodidit
Plinius (c), quàm quòd cùm
nova jam non rarò inciderent
Morborum genera, neq; pares
huic operi esse poterant qui solo*

(c) Lib. 29. in Proœm.

*Ufu Medici evaserant, sibi
vendicârint Sapientiæ Cultores
salutarem Professionem, quæ
sine Naturæ rerum Cognitione
trunca & debilis deprehende-
batur.*

*Hinc de eodem illo Inter-
vallo refert Celsus (d), Habi-
tam esse Sapientiæ Partem
Medendi Scientiam, ut &
Morborum Curatio, & rerum
Naturæ Contemplatio sub
iisdem Authoribus nata fit.*

(d) Loco citat.

Et est quidem in rem nostram quàm maximè, hìc indicare, Geometras reverà insignes fuisse illos Philosophos qui primà posuerunt antiquitùs Artis nostræ fundamenta.

Excelluit inter omnes Sapientiæ Magistros illis temporibus Pythagoras, qui tantam acquisivit laudem à Medicinæ peritiâ, ut circumferret vulgò fama, Peragrasse Ipsum Civitates non Docendi sed Mendendi

dendi causa (e). *At eximii simul erant hujus Viri in Mathematicis Disciplinis Progressus. Id testantur Duo imprimis nobilia Ipsius Reperta, alterum de Quadrato lateris in ὀρθογωνίῳ Triangulo recto angulo sub-
jecti Quadratis laterum eun-
dem continentium æquali ;
alterum de Area Parabolæ,
quam demonstrasse primum ip-
sum Author est Proclus (f) ;
Et ob hoc quidem potius quam*

(e) Ælian. Var. Hist. lib. 4. cap. 17. Vide Et
Diog. Laert. (f) lib. 4. ad primum Euclid.

illud

*illud Inventum, Hecatombam
illum immolasse credidit Plu-
tarchus.*

*Audivit Hunc in Italica
Scholâ Empedocles, divino in-
genio Vir, qui abdita Naturæ
Penetralia rimatus, illa præ-
stitit in Arte nostrâ quæ frustra
quis ab Empirica Medicina
sperâsset.*

Inciderat in Agrigentum,
Natalem Urbem, gravis Pe-
stilentia, comperit mox ille
causam, & occlusis Montium
qua-

quarundam Faucibus per quas
spirantes infalubres Venti
importarant Contagionem, a-
vertit Malum (a).

Pari beneficio & Selinuntios
os *affecit*, quos cum circum
alluentis Fluvii Vitio & Pu-
tore invaserat Lues, duos Ille
vicinos Annes in hunc deri-
vari iussit, quo pacto, con-
citato Flumine & purgato
Alveo dulcescebant paulatim

(a) Plutarc. in Lib. περί πολυπραγμοσύνης, & in
illo contra Colot.

Aquæ,

Aquæ, & grassari desit
Pestis (b).

*Ideo imprimis memoratu
dignæ sunt hæ Historiæ, quo-
niam nullis cedere Remediis
Contagiosos Morbos, ad iram
Deorum vulgo relatos, credi-
dit Antiquitas; in utroque verò
Casu auxilium indicavit Me-
chanica Scientia; & à confi-
milibus, denique causis non ra-
rò hujusmodi Calamitates in-*

(b) Diog. Laert. Lib. 8. Segm. 70.

b

ferris,

ferrī, innumeræ Authorum Observaciones fidem faciunt.

Præceptorem, ut quidam crediderunt, ipsius Hippocratis, Democritum, Geometriæ pariter ac Medicinæ Studium commendavit. Scripsit Ille De Contactu Circuli & Sphæræ, de Geometricis, de Lineis ratione carentibus, simul & De Natura Hominis, de Humoribus & de Pestibus Libros (a).

(a) Diog. Laert. in Vitâ Democr.

Per

*Per Hos quidem & Horum
similes Viros increvit hæc Pro-
fessio ad Hippocratis usque
tempora. Is cùm Vulgi Su-
perstitionem, Empiricorum
Audaciam, & Simulationem
inanemque Sophistarum Of-
tentationem, Artis Processi-
bus maximè obstare deprehende-
ret ; ad illum finem Scripta sua
referebat, ut hisce Impedimen-
tis & Difficultatibus iret obvi-
am. Et Religionibus quidem
obsistere docet in aureolo de
Morbo Sacro Libello ; ubi*

b 2   multus

multus est in patefaciendis illorum hominum Fraudibus ac Fallaciis, qui Pietatis erga Deos specie & obtentu Inscitiam suam velabant, Incantamentis & Lustrationibus Morbos depellere profitentes, quos Medicamentis non poterant.

In Libris de Arte, de Decoro, & de Præceptionibus, tum contra Illos qui Artem esse negantes Medicinam, Experimenta tantùm spectabant.; tum eos qui perverso more hanc colebant, prolixè & acutè disputat.

Et

Et animadvertere quidem lubet, quoniam in partes trahi video à quibusdam, invitum licet, Divinum Senem, Mechanicum ubique Ratiocinandi genus, in hisce Tractatibus à Medicinæ Parente probari & commendari ; Laudo (inquit ille) Ratiocinationem, modo ex iis quæ Sensus comprehendunt, aut Experimenta ostendunt, nascatur, & rite ex his quæ comparent Conclusiones colligat. — Quod si non legitima Inductione proce-

procedat, verum ex Opini-
onum Commentis proficifca-
tur, Molestias & Difficulta-
tes graves affert (a).

*Illustrantur & confirmantur
hæc ab iis quæ de Prisca Me-
dicina differens, inculcat Ipse ;
Postquam enim simillimos esse
plerosque Medicos imperito-
rum Navium Gubernatorum
pronunciasset, quorum dum
tranquillo Mari & secundis
Ventis vehuntur, non depre-*

(a) Lib. de Præcept.

henditur.

henditur Artis Infcitia ; at
 fi forte gravior Cœlum con-
 traxerit Tempeftas, conftat
 mox illorum Culpa factum
 effe Naufragium ; Cogno-
 fcendas imprimis effe *docet*
 Rerum Facultates, non fin-
 gendo aut excogitando, fed
 Vires quas in Corpus noſtrum
 habent & exercent, invenien-
 do ; in quo tum Humorum
 Affectiones, tum Partium Fi-
 guras perpendere oportet ;
 quarum nimirum quædam
 ex ampliore Sinu in angu-
 ſtum Apicem coeunt ; quæ-
 dam

dam expansæ sunt ; aliæ teretes & Cylindræ ; aliæ densæ ; aliæ denique raræ & laxæ.

Hæc est illa Sapiencia quæ cum Studio Medicinæ conjungenda est ; quâque instructus Diis par evadit Artifex (b).

Sed ego fusiùs ista non exponam. Ex dictis manifestum est, Σοφιστὴς appellare Artis Ma-

---

(a) Lib. de Decor.

gistrum

*gistrum Illos qui fictis super Cau-
 sis argumentantur; At Ἐργῶν Ἴντρος
 habere hos qui ex perspectis Na-
 turæ Legibus & cognitâ Corpo-
 ris animalis fabricâ ratiocinan-
 tur. Quod in Illorum gratiam
 moneo, qui quasi nihil interesset
 inter commentitias Philosopho-
 rum Ἵποδοξείας & certas Geome-
 trarum Conclusiones, ita de-
 spiciunt & coram indoctâ Ple-
 be irrident utilissimam Disci-
 plinam.*

*Næ illi crassâ (ne dicam in-
 vitâ) Minervâ, tum Philoso-
 c. phiam*

phiam tum Medicinam colunt. Longè enim discrepant ab Illorum Opinionibus Horum Rationes. Qui Hypothesin condit, verisimilia sequitur, & id imprimis agit, ut Eventibus & Phænomenis solvendis pares sint & respondeant Positiones. Contrà, Mechanica Θεωρία Demonstrationibus constat, quas aut ex Corporum Figuris colligit Geometriam edoctus, aut ex cognitis jam & manifestò compertis Motûs Legibus necessariâ Inducti-one, pertexit.

Exem-

Exemplis Res ista fiet illustrior ; Concinnavit de Corporum Gravitate Suspiciones & Conjecturas Cartesius, nec quicquam inde in Naturæ Rerum cognitione profecit ; at hujus Leges, nullâ habitâ Causæ ratione, Geometricè persecutus Neutonus, ipsam Mundi Fabricam Contemplationi nostræ subjecit. Morborum Soporiferorum Ideam commentus est Willisus, unde discimus supervisse Authori Verba, defuisse Medendi Scientiam ; Horum

verò ipsorum Historiam & Symptomata ad Mechanicas Rationes exigens Bellinius, tum ad Notitiam tum ad Curationem gravium Malorum patefecit Viam. Pluribus supersedeo, neq; enim extorquendum est illorum Hominum Suffragium, qui datâ operâ Assensus suos sustinent, & in ipso Sole Caligant.

Et hæc quidem hætenus. Quod ad nostram hanc Opellam attinet, Lectorem Ego Newtoniana aliquantulum doctum desidero, aut qui ea saltem intellexerit

tellegerit quæ ad Sensum Summi Philosophi de Æstibus Maris in Actis nostris Philosophicis (a) luculenter exposuit Vir omnibus bonis Literis eruditissimus E. Halleius.

Cùm meum super hisce Edendis Consilium cum amicissimo A. Pitcarnio, ad Reipublicæ Salutem & Artis Incrementum nato Medico, per Literas communicâssem, laudavit ille Institutum, & pro eâ quâ est Hu-

---

(a) Num. 226.

manitate,

manitate, Mibi è Thesauro suo instructissimo Historias de Quorundam Morborum Recursibus, perlibenter suppeditavit. Has, non levia Libelli nostri Ornamenta, idoneis quasq; locis exposui, gavisus Viri in hisce Studiis Principis Testimonio Sententiam nostram confirmasse, eo magis quoniam æquum erat alienis potiùs quàm propriis Observationibus Novæ Theoriæ afferre fidem.

Quod superest, neq; id sane de nihilo est, quòd Rerum Conditoris

ditoris Opt. Max. Sapientiam illustret nostra Dissertatio, & Ipsius Bonitatem miro artificio junctam patefaciat ; qui cùm omnibus Viventibus summâ Curâ prospexerit, hoc Bruta inter & Ratione prædita Animantia fecit Discrimen, ut cùm fruerentur illa communibus Naturæ Beneficiis, Nobis ultrâ liceret, Horum Rationes & Usus explorare & Dædalæ Molis divinum Opificium contemplari.

Curam deniq;, memoratorum Casuum ideò perstrinxi breviter

*ter, quoniam quæ Mibi in ple-
risq; Morbis Notatione maximè
digna in dies occurrunt, illa, si
neq; animus neq; otia ad Scriben-
dum defuerint, in Publicum ali-
quando emittere constitui. Tu,
interim, Lector, hisce Fruere &
Vale.*

De

---

*De Imperio SOLIS ac LUNÆ
in Corpora Humana, &
Morbis inde Oriundis.*

C A P U T I.

Morborum complurium *Accessiones & Circuitus à Lunæ* Viribus pendere, ab omni ævo crediderunt Antiqui. Immò quosdam esse qui soli *Astrorum Influxui* originem suam debeant Testimoniis suis comprobant; Historiarum enim illorum qui populariter grassantur Morborum Ultimi Scriptores toti sunt in enumerandis *Corporum Cælestium Motibus & Influentiis*. Idcirco *Thessalum* Filium monet *Hippocrates*

B

pocrates (a) ut Arithmeticae & Geometriae operam det, quoniam *multum possunt in Aegritudinibus Ortus & Occasus siderum* (b).

At verò cum temporis decursu Philosophorum Decretis accommodari cœpisset Medicina, nec tamen ex his ulli Compagis Animalis cum Astris Consensum explicare aggredierentur, neglectâ paulatim verâ observandi Normâ, non alia Cœlestibus hisce Causis tribuebatur Efficiencia, quam quæ à manifestâ Aeris Ambientis Dispositione peti posset; nisi forte excipere velimus quasdam quasi veritatis scintillas quas vanis suis Commentis obscuratas etiamnum jaëtat Astrologorum vulgus.

Animus itaque est, ut certi aliquid in re perdifficili & recondi-

---

(a) *Epist. ad Thessalium.* (b) *De Aere, Aquâ & Locis.*

tâ confitet, ostendere primùm *Solis Lunæque* Cursum præter Mutationes quas Anni tempora & tempestates hinc oriundæ inducunt, pro variis eorum Stationibus variè Corpora nostra afficere, & Fluidorum Motus turbare; Inquirere deinde, quinam morbi, quæve in morbis Symptomata hinc trahant originem; & quantum deniq; ad Medicinam rectè faciendam conferant hujusmodi Ratiocinia.

Perpetua est Autorum qui *Historiam Ventorum* conscripserunt Observatio; Status Cœli maximè *Ventosos* incidere in Æquinoctium Vernum aut Autumnale. Notum quinetiam est pacatum alioquin Aera *Ventorum* vi plus minus agitari plerumque Meridie & mediâ Nocte, hoc est, *Sole* ad Meridianum Cœli fastigium, aut subter Cœli ima & Meridiano contraria, accedente.

Idem pariter contingere, cum intumescit maximè Maris Æstus, hoc est, *Lunâ* summum Cœli Verticem aut huic oppositum locum tenente, Servant idcirco hæc Tempora quibus Agricultura aut Res Nautica Curæ est. Novam denique Plenamque *Lunam* Tempestates Cœli commutare coortis Ventis, nemini non compertum est. Evolvat qui de his certior fieri cupit, *De Chales de Arte Navigandi* Librum, *Gassendi Philosophiam*, & *J. Goad Astro-Meteorologica*.

Hæc omnia cum rato & perpetuo Naturæ ordine eveniant, mirum est Philosophos nondum illorum Causas accuratiùs explorasse. Quanquam enim verissimum sit variam esse admodum & à diversis pendere Principiis *Ventorum* Originem, at nihilominus constans adeo & certus stas temporibus horum
Recur-

Recurfus, unam aliquam neceffariò quæ conftanter & eodem modo agat, habet à Naturâ Caufam.

Jamdiu compertum eft, *Aera* Terram noftram ambientem effe Fluidum fubtile virtute elasticâ præditum, cujus inferiora à fuperioribus premantur: Vis verò cujuscunq; Partis undiq; in Orbem æqualiter fe diffundat. Hinc fit, ut fi externa quælibet Cauſa Gravitatem hujus Elementi in quovis loco minuat, ea fimul efficiat ut ruat confestim in eam ſedem ab omni parte circumfuſus *Æther*, uſq; dum reſtituatur in toto Ambiente *Æquilibrium*, quod in omnibus corporibus fluidis locum obtinere neceſſe eſt.

Hujusmodi quivis Impetus *Ventum* faciet, qui nihil eſt aliud niſi concitator *Aeris* motus verſus certam aliquam Mundi Plagam. Inquiren-

quirendum igitur erit num suppetat unīversalis quæpiam Causa quæ pressionem Aeris enumeratis modò temporibus immutat, hæc enim quæcunque sit, Ventos & si quæ alia hinc pendent Phænomena, per certa illa Intervalla, recurrere faciet.

Æstus Maris reciproci tum miro quo fluunt Ordine, tum insigni quam Animantibus ferunt utilitate, nunquam non invitarunt ad sui Contemplationem illorum ingenia, qui studio Naturæ tenebantur. Ast frustrà tamen tentarunt omnes nobile hoc Divini rerum Conditoris Artificium, usque dum altiùs petita *Principia* & Rebus ipsis consona patefecit Orbi *Newtonus*. Horum demum ope discimus, a conjunctis aut separatis *Solis Lunæque Viribus*, quarum tamen effecta incertæ locorum aliorumque

rúmque Casuum Rationes augment & minuunt, oriri omnes *Æstuum* Varietates. Cúmque memoratæ jam *Aeris* Mutationes iisdem eveniant temporibus quibus contingunt Maris Fluxus, sintque pariter tum Aquæ Oceani tum ambiens nos *Æther* Corpora fluida iisdem Legibus Motûs magnâ ex parte subiecta, liquet locum hic habere illud summi Philosophi efatum, horum, nimirum, *Effectuum Naturalium ejusdem generis easdem esse Causas* (a).

Quodnam inter hæc discrimen faciat nota illa *Aeris* Virtus quâ caret Aqua; mox dicam; sepositâ tantisper hujus consideratione, hoc constat, sicuti intumescit Mare, sic bis semper vicenis quinisque horis attolli debere ad insignem altitudi-

---

(a) *Newton. Princip.* pag. 402.

nem nos ambientem *Aera*, ab attractione *Lunæ* ad meridianum *Cœli* fastigium accedentis, ita ut *pro Sphærali* se in *Sphæroidem*, quam vocant, *Figuram* induat, cujus longissima *Diametros* producta per *Lunam* transfret. Eandem pariter necessariò sequi *Ætheris* Intumescentiam, quoties *Sol* ad loci cujusvis *Meridianum*, aut supra aut infra *Horizontem*, pervenit. Fieri quinetiam hanc *Maximam* quando *Luna* Nova vel *Plena* est, a conjunctis nimirum utriusq; *Astri* *Viribus*; *Minimam* verò quando ea *dimidia* est, quatenus nempe, in contrarias partes trahentibus eo tempore *fideribus*, sola *Virium*, quibus alterum alteri præpollet, differentia, effectum pariat. *Mediocre* denique eandem fore tempore quod inter *dimidios Lunæ* *Orbes* & *Novam Plenamve Lunam* medium est. Præter

Præter hæc, altiùs solito se attollit *Aer* circa duo *Æquinoctia*, quoniam cum *Æquinoctialis* *Linea* illi *Globi Terrestris* *Circulo* aduersa respondeat qui *Diametrum* habet maximam, utrumque *Sidus* dum in illa versatur *Terræ* est *Vicinius*. Præterquam quod *Agitatio* *Fluidi Sphæroidis* in *majori Orbe* se revolventis *major* fit, & *Vis* *insuper Centrifuga*, a *diurno Telluris Motu* orta effectum habeat eò loci *longè maximum*. *Vires* *acquirent* hæ *Causæ* a *Novâ Plenâve* hisce temporibus *Lunâ*, ob dictam modo *rationem*; continget verò circa *dimidios Sideris orbes* his *mensibus* *minima Attractio*, quoniam *Luna* tunc temporis ab *Æquatore* *maximè* *declinat*. *Varia* *denique* *Luna* in *Perigeo* & *Apogeo* *Distantiæ* efficiunt, ut hæ *Mutationes* *pau-*
C
lùm

lùm antecedant Æquinoctium Ver-
num; Autumnale verò subsequan-
tur.

Omnia (hiscè) contraria eveniunt
necessariò, cum in *Solstitialibus* Cir-
culis hærent dup. Sidera.

Ult. finem tandem faciam, in iis-
dem *Parallelis*, ubi *Luna* Declina-
tio est illum Coeli Polum versus
qui altissimus insurgit, validissima
est *Attractio* cum illa ad ejus loci
Meridianum Verticem accedit, mi-
nima verò ubi pervenit ad Meridi-
anum loci oppositi. Quod contrà
contingit in *Parallelis* his adversis.
Causa est in Spheroide Terra Æ-
therisque Figurâ.

Non alio fundamento nititur to-
ta hæc Ratiocinatio quam *Newtoni*
Doctrinâ de Aëribus Maris ad Ae-
rem

rem utcumque accommodatâ. Neque sane difficile erit ex jam dictis intelligere quâ necessitate statis iis temporibus recurrant memorata modo *Ventorum Phænomena*. Proximum itaq; est, ut ostendam, tum quantum attollantur *Oceani Aquæ*, tum quibus de *Causis* superet harum *Fluxus Lunatica Ætheris Intumescencia*; quo clarius, quanti illa momenti sit ad turbandos *Machine Animalis Motus* percipiatur.

Demonstravit *Newtonus* (a) vim *Solis* ad *Mare* movendum eam habere rationem ad *Vim Gravitatis* quam habet 1. ad 12868200. Esto illa,

$$S : G :: 1. n. \text{ Unde } S = \frac{G}{n}.$$

(a) *Princip.* Lib. 3. Prop. 36.

Vires pariter Lunæ quibus attolli-
tur Mare esse ad Gravitationem in
proportione 1, ad 2031821. Sit
hæc,

$$L. G :: 1. s. \quad \text{Unde } L = \frac{G}{s}.$$

Cúmque Vis Centrifuga Parti-
um Terræ a diurno Motu orta sit
ad Vim Gravitationis ut 1, ad 291.
Esto hæc,

$$C. G :: 1. e. \quad \text{Unde, } C = \frac{G}{e}.$$

Hinc,

$$S + L. C :: \frac{G}{n} + \frac{G}{s} \cdot \frac{G}{e} :: \frac{1}{n} + \frac{1}{s \cdot e}$$

$$\frac{1}{s} \cdot \frac{1}{e} :: 1. \frac{sn}{s + n \times e} :: 1. 6031.$$

Docuit nos idem Philosophus (a),
Vim Centrifugam sub Æquatore, A-

(a) Princip. Lib. 3. Prop. 37.

quas

quas attollere ultrà quàm circa *Po-*
los intumescunt, ad pedes 85200.
 Unde, cum ea Vis quæ est ut 6031
 Elementum hoc ad ped. 85200, in-
 tumescere faciat, junctæ Solis Lu-
 næq; Vires, quæ sunt ut 1, idem
 ad pedes 14 attollent, nam $\frac{85200}{6031}$
 = 14. quàm proximé.

Notum jam est, eo majori Impetu
 ferri referrique Maris Æstus quo
 promptius & facilius Virtuti Tra-
 henti obsequi possunt Aquæ. At
 verò cum positum sit, rationes in-
 eunte *Edm. Halleio*, sagacissimo Geo-
 metrâ (a) *Aeris* Regionem ad 44
 usq; Milliaria diffundi; Aquarum
 porro Oceani mediocrem Altitudi-
 nem, esse dimidii *Milliaris*; Liquet,
 Spatium a *Sphærà Aereâ* occupatum

(a) *Philos. Transact.* N. 181.

centenis citreiter Vicibus *Oceani* *Molem*, etiamfi *Globus Terræ* *Aquis* undique operiretur, superare.

Hinc major erit in ampliori Orbe circumacti liquidi *Ætheris* agitatio.

Obstant prætereà accedenti & recedenti *Mari*, *hic Scopuli*, *illic Vada*, & inæquales *Littorum Sinus*. At surgentem in altum *Aera* nihil reprimat ; Cujus ea porrò est *Tenuitas* & præ *Aquâ* mira *Fluiditas*, ut minimâ *Vi* facillimè quaquaversus impellatur & excurrat.

Hoc nunc restat ut dicam, Eam locum obtinere in *Corporibus* quæ *attrahuntur* Legem, ut *Vires attractionis* sint in *ratione Quadratorum* *Distanciarum* suarum *reciprocâ* ; unde validius multo erit ob majorem hujus

hujus Elementi viciniam, in *Aera* quam in *Aquas Solis Lunæque Imperium*.

Majoris verò denique momenti est Virtutis in *Æthere Elastice* Consideratio, cujus hæc est Conditiō & Natura, ut ad *Pressionem* quæ ei incumbit *Rationem* habeat *reciprocam*. Hinc, diminuto, quod incumbit, *Pondere*, immane quantum se in altum explicabit subiectus Aer.

Verum quidem est minui *banc* paulatim & decrefcere, ita ut ultra certum a *Terrâ Terminum* fit *Momenti nullius*; At ideò tamen vel levis hujusmodi *Mutatio* parit hic *Effectum maximum*, quoniam ab illâ fit, ut velocius *Facultatem Trahentem* sequatur *circumfusa Globo Volubilis Materia*.

Ista

Ista quidem omnia & ejusdem generis alia efficiunt, ut ab eadem *Vi Lunari Ætheri* quàm *Aquis* longè majores *Æstus* interantur. Neque patitur hujus Instituti ratio ut operosis *Calculis* quantum ad hanc rem conferant Singula, & quo momento agant, accuratius exequar. Ad Propositum satis est, cum Universalem esse, tum certis Intervallis reverti, dictas Aeræ Regionis Motiones, ostendisse.

Hæc cum ita se habeant, facile est, ex *Æstibus Maris, Reciprocantis* simul *Ætheris* Impetum Conjecturâ assequi. Videmus ab Intumescentiâ ad quatuordecim Pedes, quantâ *Vi* appellant ad Littora detumescentes *Aquæ*; Turbines itaq; *Ventorum* concitet necesse est, altius longè (ultra *Milliare* forsân) levatus

tus *Aer*, nisi forte præsto sint aliæ quæ his obstant Causæ.

Neq; sane dubitari par est, quin eodem Rerum Opificis Opt. Max. Consilio eveniant hi utriusq; Elementi *Fluxus Refluxusque*, qui Motibus his reciprocis tum *Aquas Oceani Stagnationis & Corruptionis Vitiis*, quibus Animantibus omnibus noxiæ evaderent, immunes præstat ; tum *Fluidi Ætherei* purum & salubrem Statum, sine quo nulla Nobis constare possunt Vitæ Officia, in dies conservat & recreat.

Hujus Artificii Usus experimur quotidie, Modum verò, quòd sciam, monstravit hætenus Nemo ; At non aliud tamen magis spectare debebant hi, qui in *Apricis & Aper-tis* Locis citissime convalescere Ægritudinibus confectos, in *Humidis* contra & *Conclusis*, vel Sanissimos
D facile

facile Morbis corripì, Observabant.

Unicum tantum occurrit quod nostris hisce Ratiociniis opponi fortassis possit Argumentum. Nimirum, si dicta modò Phænomena a memoratis Causis ducerent originem, cum illæ ejus Naturæ sint quæ *Aeris* pondus imminuant, debere necessario *Novâ* imprimis *Plenâque Lunâ* subsidere in *Barometro Argentum Vivum* ad certum Terminum, quod tamen contrâ evenire comperiunt *Ephemeridum Barometricarum* Conditores.

Id ipsum imprimis miratus est *Ramazzinus*, Verisimile ratus, quòd sicuti in *Oceano* hisce temporibus majores *Æstus* quàm cæteris diebus *Lunaris Mensis* *Nautæ* conspiciunt, ob *Dominatum* quem supra *Mare* creditur habere *Lunare Sidus*, ita quoq; in *Atmosphærâ* notabiliter

ter aliqua Alteratio in Gravitate apparere debeat ; sed reverà (inquit) nihil Effatu dignum adnotare licuit ; nam in Noviluniis & Pleniluniis cunctarum Mensium nullum ferè discrimen in Mercurii altitudine respectu præcedentium & subsequendum Dierum comperitum est ; sicuti neq; silente Lunâ quicquam memoratu dignum observatum (a).

At eximit hunc Scrupulum rectè perpensa variè librati in *Fistulâ Torricellianâ Hydrargyri* Causa ; Habet illa quidem a *Ventis* originem, qui quamvis Lunarem Actionem perpetuò sequantur, fieri tamen minimè potest, ut Horum Effecta ad eundem modum ubivis Locorum incidant ; cùm ea sit harum Causarum conditio, ut *hic deprimant, illic verò eodem tempore attollant præ-*

(a) *Ephemerid. Baromet. Martii. Ann. 1694. p. 19.*

ter solitum suspensum Liquorem ;
 Distracto nimirum & laxato in uno
 Loco incumbentis *Aeris* Cylindro,
 cujus Gravitas in alio augetur, ob
 Accessionem densati, & in Cumu-
 lum quasi coacti *Ætheris*.

Hinc fit, ut nulla super hâc re
 institui possit certa & constans Ob-
 servatio ; Utque iis Temporibus
 quæ sunt *Ventis* maximè opportuna,
 in horas ferè mutetur altitudo *Mer-
 curii* ; Uti de *Æquinoctiis* indicavit
 jam dictus Author, *Circa hæc enim
 insignes Variationes, ac præcipuè in Æ-
 quinoctio Autumnali inspexit, eâdem
 die ad plures Lineas modò ascendente
 modò descendente Mercurio, qui in Sol-
 stitiis eandem altitudinem quam diebus
 præcedentibus habebat, prorsus serva-
 vit (a).*

Porro autem, ab aliis etiam Fon-
 tibus, præter jam dictam *Causam*,

(a) *Ibid.* p. 20.

trahunt

trahunt originem *Venti*, iisq; inter se adeò diversis, ut incertâ Temporis Lociq; ratione, Horum Effecta subsequi necesse fit. Unde spirantibus *his* in adversum, aut in obliquum variis modis, fallit unius tantum Principii rationes subducentem Calculus.

Quæ verò incertos hos nullòq; ordine recurrentes *Ventos* concitant Causæ præcipuæ, hæ sunt.

Primò, *Vapores Elastici* vi Ignis subterranei e Terræ visceribus erumpentes, & in Æthere a quibuscunq; Causis densati.

Secundò, *Effluviolorum* e variis Corporibus Concurfus ejus naturæ ut Rarefactiones Fermentationésq; quales a commistis *Chymicis* quibusdam Liquoribus vulgò evenire experimur, excitet. Hujusmodi enim

enim incidere interdum *Phænomena*, docet nos *Fulminum Meteororúmque ratio*.

Tertiò, *Montes Incendia evomentes & Terræ Motus*, quæ *Aeris Fluxus* ad diffitas usque *Regiones* propagant.

Quartò denique, *Cometarum aliorúmque Siderum Vires*, quæ *Solis Lunæque Imperium* variè turbant.

His accedit constans illa *Fluentis Aeris Causa, Solis Calor*; Ab hoc enim uti *Generales illos Statúsque Ventos* oriri, qui in *Mari Zonæ Torridæ*, sive quod inter *Tropicos* jacet, spirant, ingeniosè demonstravit *D. Halleius (b)*; ita ubicunq; *Terrarum Eundem Motiones Ætheris*

(b) *Philos. Transact.* N. 183.

variè

variè mutare posse, certissimum est.

Quinetiam, Scimus *Turbinibus* subinde agitari supernos *Coeli Tractus* quàm interim tranquillus est & serenus *Terram* proximè ambiens *Aer*. Et intercedere plurimis in locis increbrescentibus *Ventis* sublimia *Montium Juga*. Tot tantique prohibent *Casus* ne eundem ubique ordinem servent, quæ *Lunarem actionem* consequuntur *Effecta*.

Quibus sic ostensis, convenit jam demonstrare, quibus de *Causis* hi qui *intumescente Maris Æstu*, *Novâ Plenâque Lunâ* & *tempore Æquinoctiali* contingunt *Ætheris Motus Corporis Animalis Fabricam* immutent. In quam rem hæc tenenda sunt.

Primò,

Primò, Animantia omnia quo Spiritum suo commodo & sine labore ducant, *Aere* indigent ad certum modum *gravi*. Pondere nimirum suo in inanes Pulmonis Fistulas impellitur spirabile Fluidum. Quapropter, imminutâ eâ quâ dictum est ratione; his temporibus *Ætheris* ambientis *Gravitate*, minor solito in Thoracem haurietur ipsius Portio, quæ cum minorum fit virium ad Sanguinem subigendum, illiusque impetum quo ad Cordis sinistrum Ventriculum fluit promovendum, tardiùs conficiet Circulum suum hic *Liquor*: Unde parciore erit Fluidi quod in Nervos derivatur *Secretio*.

Deinde, Non *gravis* solum, sed & *Virtute Elasticâ* ad definitum gradum, præditus esse debet, qui Respirationi idoneus fit *Æther*. Sicuti enim ille ponderis sui vi irruit

ruit in *Asperam Arteriam* dum *trās-*
bitur Spiritus, ita dum *redditur*,
 pelli solet, Musculorum Abdomi-
 nis ope, in extremos hujus *Fistulæ*
 Ramos, ubi concessâ, ob demptam
 incumbentem Pressionem, se expli-
 candi libertate, illiduntur quaquā-
 versus *Particulæ elasticæ* in *Vesicu-*
larum latera, & coarctatis hoc mo-
 do *Sanguinis* Canaliculis, motui ma-
 gis aptum reddunt Vitale Flui-
 dum. Idcirco, quæ hanc *Aeris*
Facultatem immutant, turbabunt si-
 mul *Compagis Animalis* Motus,
 memoratæ *Causæ*.

Experiuntur harum *Conditio-*
num necessitatem li, qui altissima
Montium *Cacumina* ascendunt; his
 enim cum insigni labore & angustiâ
 ducitur Spiritus, & tantum non
 præcluditur; non aliâ de causâ,
 quàm quòd tenuis supra modum
 & purus illie occurrat *Æther*, hoc
 E est,

est, minùs quam par est *ponderosus* & *elasticus*, & cujus vix ea hauriri queat portio quæ inflando Pulmoni sufficiat.

Postremò, Inclusam continent Liquores omnes in Corpore animali *Auram* quandam *Elasticam*, quæ hanc habet naturam, ut Vinculis suis soluta vires suas exerceat in omnes partes. Et hæc quidem Motuum illorum intestinorum quos in Sanguine & cæteris Fluidis Vitalibus observamus, causa est. Quorum impetum dum in Canalibus suis fluunt, reprimit superficiem corporis ambiens Aer. Imminutâ igitur hujus Pressione Facultatem habet se protinus explicandi *Internus Æther*, pro ratione dempti de externo Elemento Ponderis. Hinc, fermentescentibus Humoribus, mutantur minimarum particularum
Cohæ-

Cohæsiones & Nexus, & ultra modum tensi rumpuntur subinde tenuissimi Canaliculi.

Non aliâ ratione contingit hoc, quam quâ Animantibus ope *Antliæ Pneumaticæ* eliditur Spiritus; hæc enim anhela primùm fiunt, deinde subtracto paulatim Aere intumescit corpus, collapsis in angustum ita sub mortem Pulmonibus ut Dissecantis sensum ferè effugiant (a).

Duo hîc prius quàm ad alia pergam necesse est ut moneam; Primum, Effectum maximè notabilem jam expositarum causarum in his fore quorum imbecillum est Corpus & offensis obnoxia Valetudo; Obistere contra hisce *Influxibus* illos quibus est in Humoribus impetus major & firmioribus instructa Fibris Machina. Hanc ob

---

(a) Vid. *Esperienze dell' Accademia del Cimento*. p. n.º. 113.

rem, quæ hinc eveniunt interdum Mortalibus mala minime possunt ejus esse momenti ut imminuant Laudem quæ Artificio debetur Supremi rerum Arbitri, qui has Ætheri motûs leges posuit. Optimo Consilio prospexit Divinum Numen *Universis* Animalibus, fieri tamen non potuit quin *Singulis* nonnunquam & Paucis cederet in Detrimentum hæc ipsa Cura. *Solis* Situm & Distantiam a Tellure eo modo disposita esse quis dubitat, qui Rerum Universitati Lucis Calorisq; Diffusione maximè conducatur? At nihilo secius noxii interdum evadunt nonnullis in Regionibus nimii Fervores; In aliis, adeò acris est Frigoris, mediâ hyeme, Vis, ut huic ferendæ pares esse non possint quibus est a Naturâ paulo infirmius Corpus; In omnibus, Tempestatum Vicissitudines Morbos

bos quandoq; pariunt. Optimè tamen humano Generi consultum esse, ab omnibus ultrò conceditur. Præterea, sicuti sua habent quiq; allati jam Casus Auxilia, ita tanta sunt *Fluxibus* hisce *Aeris* opposita *Obstacula*, tot modis ingruentibus hinc damnis occurritur, ut ea nullo loco habenda sunt præ insignibus quæ secum iidem ferunt Commodis, quorum ea est conditio, ut omnibus, quotquot alit Terrarum Orbis, Animantibus usui sint.

Deinde, hoc etiam sciendum est, suas quæq; *Vires* sortita esse & reliqua *Sidera*, quæ quamvis *Solis* *Lunæq;* *Actionem* non æquent, conspirant tamen variis modis ad horum *Influxus* in Corpora nostra augendos vel minuendos. Et tanti sane Momenti sunt hujusmodi *Concursus* ut extra dubium sit his quandoq; acceptam referri debere
subi-

subitam & occultam Morborum Gentibus universis ingruentium Vim. Neque aliud Hercules est *Hippocratis* $\delta\epsilon\acute{\iota}\omicron\nu\ \tau\acute{\iota}$ (a), cujus in *Ægritudinibus* rationem haberi jubet, quàm Ambientis Terram *Aeris* Status ab Astrorum Imperio genitus. Uti latiùs alibi dictum est (b).

Hâc denique de Causâ Antiquorum Observationem meruit *Canicula* (c), quod Sidus cùm maximum fit & in id tempus incidat ejus Ortus quo radiis Solaribus maximè fervescit *Æther*, incrementa hinc necessariò capient quæcunque nimios Calores consequuntur incommoda ; difficilior erit Morborum Cura, & a Febris ardentibus gravius solito imminet Mortalibus periculum.

(a) *Prognostic.* 1. (b) *Account of Poisons*, Essay 5.

(c) *Hippocrat. De Aere, Loc. & Ag.*

CAPUT II.

HIS sic expositis, Dispiciendum jam erit quas præcipuè Corporis nostri Actiones lædant Periodicæ hæ Liquorum ipsius in Canalibus suis Turgescentiæ. Neq; propriâ tantum Observatione, sed & ex Medicorum Libris allatis Exemplis nostra confirmabitur Sententia. Revera enim hujusmodi Historias referentibus Authoribus tutò licebit adhibere fidem, cum nullus hîc sit *Opinionibus*, quæ corrumpunt, plerunque Narrationes, locus; & nuda constet Veritas extra Philosophorum Ratiocinia positis *Casibus*.

Comitialis Morbus cum aliàs sit difficilis, tum hoc ipso Mirabilis prorsus

prorsus Medentibus visus est, quòd *Novâ imprimis Plenâque Lunâ* soleat recurrere. *Regit* (inquit *Galenus (a)*) *Luna in Epilepticis Periodos*. Dicti sunt, hâc de causâ a *Græcis* Scriptoribus hoc malo laborantes *Σεληνιαχοι (b)*, in *Historiis Novi Fæderis Σεληνιαζόμενοι (c)*; ab Authoribus verò *Latinis, Lunatici (d)*. Vidit *T. Bartholinus (e)* Puellam *Epilepticam habentem in Facie Maculas, quæ pro variâ Lunæ Phasi tam colore quàm magnitudine variæ erant. Tantum (ait Ille) Corporibus nostris cum Cælo commercium.*

Retulit mihi *D. A. Pitcarnius* se Virum invisisse triginta annorum, Corporis habitûs paulo gracilioris, & Temperamenti ad Melancholi-

---

(a) *De Diebus Critic. lib. 3.* (b) *Alexand. Trallian. lib. 1. cap. 15.* (c) *Matth. c. 17. v. 15.* (d) *Apuleius de Virtutibus Herbar. c. 9. & 65.* (e) *Histor. Anatom. Centur. 2. H. 72.*

cum accedentis. Ipse jam ante novem annos, post largum Sanguinis è Naribus Profluvium, de subito questus erat quasi humoris alicujus a dextrâ ad summum Brachium ascendentis motu ; hinc Sensibus orbatus humi concidit ; Mox ad se rediens, Torpore tenebatur illius Manûs adeò gravi, ut nullus constaret Digitis Motus ; Brachium verò dextrum, ipso invito, ad quatuor horæ *Minuta*, magnâ vi prorsum retrorsum agitabatur, desperato interea Linguæ usu. Recurrit a primo quo invasit tempore, hoc malum singulis annis, certo ordine, Mensibus *Martio* & *Septembri*, hoc est, circa *Æquinoctium Vernum* & *Autumnale*, *Novâ Lunnâ*. His porrò notabilis est iste *Casus*.

F

Primò,

Primò, Sæpiùs de nocte quàm de die ingruit Paroxyſmus.

Secundò, Nunquam Pedes aut Brachium finiftrum occupat hujus vis.

Tertiò, Qui jam, a primâ ſcilicet Ægri tudinis Acceſſione, invadit *Stupor*, non aufert Senſus. Ambulat enim, urgente ipſo, aut Equo vehitur Æger.

Quartò, Diſcurrente adhuc per manum *Humore*, perſtat digitis Motus, cùm verò jam Brachium tenuit, amittitur ille ſimul cum horum Senſu. Obfidet hinc idem dextram Capitis partem, & violentas parit Brachii Motiones, ad tria quatuórve *Minuta*.

Quintò, Iis Anni temporibus, quibus inceſſit Morbus, bis aut ter nonnunquam horæ ſpatio redit
Torpor,

Torpor, interdum semel tantùm intra biduum aut triduum.

Sextò, Deteriorem fecit hanc Infirmitatem *Balnearum* calidarum *Ufus*; graviores enim solito erant qui subsequerentur *Paroxyfmi*.

Septimò, Denique, Labefactatur insigniter *Memoria*, circa tempus ingruentis *Mali*.

Fœminas complures sibi notas testatur Vir in Medicinâ prope singularis, quæ ad *Lunæ* motum Symptomata *Epileptica* patiuntur; *prægnantes* imprimis, & quibus, cùm maturiùs solito *parere* defierint, defecerunt ante consuetum tempus *Profluvia* menstrua. Hæ in somnis sæpè, interdum & de die, his *Paroxyfmis* tentantur.

Duas porro se curâsse meminit *Puellas*, quibus *Motus Epilepticos*

apportabat *Luna* ridiculos planè, & qui Morbum quem *Chorem Sancti Viti* appellat vulgus referebant. Incerti erant & ad similitudinem Saltationis ferè compositi Gestus; suppressa quinetiam vigente maximè Paroxysmo Vox. Hoc Malum laudatis à D. *Sidenhamo* in *Schedulâ Monitoriâ* Medicamentis depellere frustra aggressi fuerant, qui *Menstruos* ipsius *Circuitus* non animadvertabant Medici.

Mirum prorsus & minimè vulgarem deprehendi non ita pridem Ipse in Puerio hujus Ægritudinis cum *Lunâ* concentum. Erat Ille quinq; circiter annorum, & adeò graves miserum torquebant *Convulsiones*, ut conclamatum ferè non semel jaceret Corpus. Remediis tandem ægrè cessit Morbus. At post aliquot dies ingruerat denuò,

plenâ

plenâ Lunâ, servantibus *Sideris* Pe-
 riodos ita constanter Paroxyfmis,
 ut Maris Æstibus quotidie respon-
 derent. Suppressa semper erat Vox
 & ablati Sensus affluentibus ad Lit-
 tora Aquis, refluentibus his ad se
 rediit æger. Animadvertit hoc ip-
 sius Pater, habitat enim ad Ripam
Thamisis, & Magister est Navigii
 onerarii, quocirca Fluvii Curfus
 sedulò servare solet. Constans verò
 adeò & status fuit reciprocantis
 Mali ordo, ut de Lecto non semel
 surrexerit Parens ad ea quæ sui
 erant Muneris agenda, Clamori-
 bus Filii Sensem, discussâ Paroxyf-
 mi vi, recuperantis, è Somno sus-
 citatus, & de *Refluxu Fluminis* cer-
 tior factus. Mansit per quatuor-
 decim dies hæc Morbi conditio, ad
Novam nimirum *Lunam*, quo tem-
 pore, è ficcæ Scabiei, quæ ab ad-
 moto in initio Mali (uti mihi sæpe
 in

in hujusmodi Casibus Mos est) Occipiti Emplastro *Epispastico*, summum Verticem obduxerat, avulsâ Crustâ, profluxit inopinatò magnâ copiâ serofus & limpidus Humor. Levabat ægrum diris Cruciatibus hæc Eruptio ; Hinc id magno studio agebam, ut perstaret ad longum tempus hoc è Capite *Liquoris Efflu- vium* ; & impositis quæ supercre- scentem Carnem coercent Cataplas- matis, res ex voto successit. Cùm verò tæderet tandem hujus Curæ Parentes, inducâ est Ulceri Cica- trix, Et purgato ter quaterve, sub *Novam* imprimis *Plenâmque* Lunam, *Mercurio dulci* & *Pharmacis* consi- milibus, Corpore, incisa est in Brachio sinistro *Fontanella*, ad præ- cavendum aliquâ ex parte Morbi recursum ; nam in Occipitio, quâ summa Cervicis Vertebra cum Ca- pite committitur, Vulnus infligere (quod

(quod in rem Pueri proculdubio fuisset) per amicos non licuit. Immunis tamen hoc pacto ab omni gravium Symptomatum accessione servatus Æger, robustis jam viribus adolescit.

Jure fortassis quis credat, Ignorantiam *Causarum* de quibus agitur in causâ esse quòd nullæ occurrant in immensis Rerum Medicarum Voluminibus hujusmodi Historiæ, & fore demum quum Harum diligenter habebitur ratio, ut non rara extent consimilis *Συμπτωτικὰς* Exempla.

Unum porrò restat ut moneam, nimirum Illos *Maniacorum Furores*, qui ad *Lunæ Circuitus* revertuntur, conjuncta etiam secum ferre *Comitialis Morbi* Symptomata ; id quod se perpetuò comperire mihi non semel affirmavit Doctissimus Vir, D. *Tyson*, in *Nosocomio Mente Captorum Lond.*

Lond. Medicus, qui idcirco hoc modo ægrotantes *Insanos Epilepticos* appellare solet.

Hæc cum ita se habeant, minimè mirum est ex Veteribus quosdam (uti Authore *Aretæo* (a) discimus) hunc Morbum ad *Lunam* penitus retulisse, opinantes Illam hoc Mali genus Sceleratis hominibus, in Flagitiorum pœnam, immittere, & *Sacrum* propterea ducentes.

Congenerem *Comitali Morbo Vertiginem* dicit *Galenus* (b), hinc *Parvam Epilepsiam* antiquitus appellatam esse scriptum reliquit *Cælius Aurelianus* (c). Hoc certe huic Malo cum illo convenit, quòd utrumq; *Lunares* plurimum fervet Periodos. Hoc idem testantur quàm plures a *Pitcarnio* notati Casus.

(a) *Aret. Cappad. de Diurn. Morb. lib. 1. c. 4.* (b) *In Aphor. Hippocr. Comment. 3. Aph. 17.* (c) *De Morb. Chron. lib. 1. c. 2.*

Ad Epilepsiam deniq; referendi sunt qui *Hysterici* vulgò audiunt *Affectus*, quibus eo feliciùs medebitur quis, quò horum Periodos diligentius animadverterit. Narrat Casum *Pitcarnius* sibi notæ Mulieris juvenis at nuptæ, obeso corpore & Crine rubræ; cui justo parcius fluxerunt semper *Menses*: Illa jam a quatuor annis quæsta fuit de molesto *Compressionis* in Vertice sensu, descendente simul ad Humeros usque gelido Humore, cum gravi *Vertigine* & *Strangulatione* Faucium. Evomit quinetiam Ventrículus acrem Pituitam; Dolore & angustia premuntur Præcordia; urgetque mane cum de lecto surgit, Spiritus Difficultas. Recurrunt ordine constanti hæc Mala, Novâ Plenâq; Lunâ.

G

Mor:

Morbum recenset *Carolus Pifo* (a), in describendis *Ægritudinum Historiis* nulli secundus Author, *Illustris Fœminæ*, cui, non sine sensu *Suffocationis*, circa *Novam Lunam*, gena sinistra cum colli parte manifestum in *Tumorem* tollebatur. Et visam sibi memorat *Puellam* (b), quæ toto Vere circa *Plenilunia Symptomatis hystericis* perussa fuit tam pertinacibus ut totam *Lunæ quadram* durarent; nam cum primum diem *reciprocis Motibus* conquateretur, biduum post *avardia* soporq; altus eam detinebant; reliquum *quaternarium* *quiritabatur*, *nugabatur*, sive *leviter delirabat*, *vigilabátque*.

Paralyfes Periodicas observarunt non raro Medici. Oppressit Virum annis gravem (*Historiam referentè Pifone* (c)) cum ingenti *Lassitudi-*

(a) *De Morbis à serosâ Colluvie*, Obs. 27. (b) Obs. 28.
(c) Obs. 16.

ne Somnolentia ; accedebant *Resolutio Nervorum* ac Stupor , Oblivio , & quædam Desipientia , cum Febre. *Reducebat has Querelas per duos annos Nova semper Luna, mitescentibus sensim Symptomatis, & extremis Recursibus umbram duntaxat seu Imaginem exhibentibus eorum quæ primis Periodis fuerant observata.*

Reciprocantis *Membrorum Tremoris* infigne Exemplum suggerunt nobis *Nicolai Tulpii* (a), animi Candore & acri Judicio commendati Scriptoris, Adversaria ; Qui integrum triennium pallidam & habitus planè pituitosi Virginem exagittavit, non affiduò sed interpolatis duntaxat vicibus, durante quâlibet Periodo ad horas fermè duas, cum Guttore rauco & suppressâ Voce.

(a) *Observ. Medic.* lib. 1. cap. 12.

Circuituum autem ordo (sunt ipsissima Authoris Verba) conveniebat manifestè, modò cum Maris, modò cum Lunæ, modò cum Solis Motu ; prout enim horum variaret ratio, pro eo etiam, vel celerius, vel tardius, accedere & recedere reciprocantis Tremoris Circuitus.

Permagni esse Momenti Lunam ad concitanda illa *Mulierum Profluvia* quibus a *Menstruis* quas servant vicibus impositum est Nomen, non ex Opinione vanâ, sed sedulâ Observatione compertâ re, affirmârunt Veteres. Et recurrerent sanè, dubio procul, universis Fœminis eâdem certâ Lege hæ *Purgationes*, nisi obstarent aliæ graviores Causæ, & Sideris hujus Influxui intercederent varia singularum Victûs Vitæq; ratio, infinitum Temperamentorum discrimen, & incerta denique pluri-

plurimorum Casuum Vis & Efficentia. Certum est, in Regionibus propiùs ad *Æquatorem* sitis (ubi validissimam esse Lunarem Actionem ostensum est) copiosius fluere *Menses*; in iis contrà quæ *Polis* sunt viciniore (cùm illa ibi sit debilior) parcius. Id in *Borealibus*, imprimis observavit *Hippocrates* (a), qui & hanc reddit in *Scythicis* Mulieribus Sterilitatis Causam.

Hæc cùm sit *Purgaminum Muliebrium* conditio, minimè mirum est, si & *Viris* quandoque eveniant *Periodicæ Hæmorrhagiæ*; Sicuti enim (ut brevibus rem hanc totam expediam) major, pro ratione *Molis*, *Sanguinis* in *Fœminis* quam in *Viris* copia, causæ est quòd ille certis intervallis per peculiare meatus è corpore exeat, iisque maximè qui-

---

(a) *De Aere, Locis, & Aq.*

bus

bus imminutâ aeris ambientis pressione, facultatem se explicandi habet interna aura ; *Ita* & in Mari-
bus, illis imprimis quorum imbecilior est natura, & infirmius Fibrarum robur, si quando nimiâ *Plethorâ* turgescant. *Vasa*, rumpentur ea necessariò illis potissimùm temporibus quibus horum distensionem minimâ vi reprimat externus *Æther*.

Invisit Me, proximè elapso anno, generosus Juvenis, infirmiore Corporis Fabricâ, cætera sanus, cui per sesquiannum redierat, *Novâ* constanter *Lunâ*, *Sanguinis Sputum*; Perstitit illud ad quatuor semper aut quinque dies, sensim imminuto Profluvio; quod eo singulis Recursibus sensit urgere vehementiùs, quo majorem Venarum *Plenitudinem* fecerat *Victûs Vitæq;* ratio.

Memora-

Memorabilis est, tum Morbi ipsius, tum qui hunc comitabantur Eventuum nomine, *D. Pitcarnii Casus*. Is cum in *Scotiâ* haud procul *Edinburgo* Ruri esset, anno (si bene ipse meminit) 1687. Mense certe Februario, Cœlo solito magis sereno & rubente Sole, in ipso *Lunæ Coitu*, subitum habuit, sine manifestâ causâ, *Sanguinis* è *Naribus Profluvium*. Præcesserat insolitæ *Viri* Imbecillitatis gravis Sensus. Postridie in *Urbem* reversus, comperit in *Baroscopio* eâ ipsâ horâ (fuerat enim nona *Matutina*) altiùs subsedisse *Hydrargyrum* quàm aliàs unquam id descendere aut *Ipsi* aut *D. Gregorio* (cujus in *Ædibus* asservabatur) visum fuerat. Mortuum quinetiam eodem tempore concidisse *D. Cockburne* Professore *Philosophiæ*, ex repentinâ *Sanguinis* è *Pulmone Eruptione*; Ex *Amicis* denique

niq̄ue qui ipsius opem, affligente quavis Ægritudine implorare solebant, quinque aut sex aliis atque aliis *Humoris Profusionibus* tentatos, in eodem illo temporis Articulo condoluiffe.

Duo nobis in hanc rem Exempla subministrant *Regiæ Societatis Collectanea*. Alterum refert Medicus Celeberrimus D. *Musgrave*; quod est hujusmodi (a). Viro cuidam ab ipsa Infantia ad annum usque ætatis vicesimum quartum profluxit *Plenâ* semper *Lunâ* Sanguis ex Pollice sinistro, primùm quidem ad Uncias quatuor, post annum verò sextum decimum, ad semilibram. Quem Fluxum cùm ille, adustâ Ferro candente parte, inhiberet, incidit mox in gravem *Hæmoptœn*,

---

(a) *Philos. Transact.* Numb. 272.

ex quâ, Sectâ sæpiùs Venâ, & idoneorum Medicamentorum ope, difficulter demum & ægre evasit. Alterius Summa hæc est (a). Caupo quidam *Hybernus*, ab anno ætatis quadragesimo tertio usq; ad quinquagesimum quintum, *Effusionem Sanguinis* habuit ex Indice Digito manûs dextræ, singulis fere Mensibus recurrentem, ad libras circiter quatuor; quæ si quando arte restringeretur, urebat Brachium acerrimus Dolor. Minus quidem cum *Lunæ Motu* congruebant *hujus* quam *illius* Mali Circuitus, ob enormiorem fortassis Vitæ modum, & Detrimentum quod Ægri Sanitati attulit immodica emissi humoris copia; hoc ipso tamen Memoriam imprimis digna est ista Narratio, quòd *Festo Paschatis*, hoc est,

---

(a) *Philos. Transact.* Numb. 171.

proximo post *Æquinoctium* Vernum *Plenilunio*, profluxit primò Sanguis ; quod anni tempus hujusmodi Morbis maxime opportunum esse, ex supradictis manifestum est.

Istud porro nos hic perpendere oportet, ab Experimentis *Sellæ* suæ *Staticæ* edoctum comperisse *Sanctorium* (a), principem hujus disciplinæ Authorem, *Corpora Virorum sana & moderatissimo Victu utentia*, singulis mensibus fieri solito ponderosiora, unius scilicet duarúmve *Librarum* pondere, & redire ad consuetum pondus circa finem *Mensis*, ad instar *Mulierum* ; sed factâ *Crisi* per *Urinam* paulo copiosorem vel turbidiorum. Quapropter, Fiet ex ea re necessariò, ut illis *Valetudinis Vitiis*, mensuris intervallis, obnoxius sit *Robustissimus* quisque, quæ a *Repleti-*

(a) *Medicin. Static.* Sect. 1. Apor. 65.

one ducunt originem; Ut, illis temporibus instet imprimis ab his periculum, quibus levissimo pondere distensa Vasa repellit ambiens Æther; Et denique, ut, cum parium fere sint Virium *Nova Plenaque Luna*, in *banc* modò, modò in *illam* incidant hæc Morborum genera, prout opportunius est alterutri *Influxui* Corpus, & congruit magis cum hâc aut illâ Sideris Periodo, *Humorum Plethora*.

Tum frequens tum difficilis est ille Mulierum Morbus, quem *Fluorem Album* appellant Medici. Et hunc quidem per quatuor annos, *Novâ*, singulis Mensibus, *Lunâ*, recurrentem, persistente semper octiduum Profluvio, observavit *Pitcarnius*.

Incerta est, & variis subjecta
 Casibus, *Ulcerum* conditio, & ha-
 bent hæc tamen interdum, certâ
 lege, suos *Humoris Æstus*. Eru-
 ditum Juvenem memorat *G. Bagli-
 vi (a)*, Ingenii minime vulgaris
 Vir, Cui, Cum laboraret *Fistulâ Ster-
 coraceâ in Intestino Colo prope Jecoris
 regionem, crescente Lunâ ingens Ster-
 corum Humorûmque copia ex Ulcere
 prodibat, quæ paulatim, eadem decre-
 scente minuebatur; Cujus rei ita ter-
 tam habebat experientiam Ægrotus, ut
 de Lunæ Quadraturis & Periodis solâ
 Humoris per *Fistulam* excreti observa-
 tione rite judicaret.*

Reducit mihi in memoriam hæc
 Narratio Adolescentis cujusdam In-
 fortunium, qui a Venereo cum
 impurâ Muliere Coitu sensit pri-
 mùm in Dorso Dolorem, in Femo-

(a) *De Experiment. circa Sanguinem*, p. m. 242.

ribus verò Gravitationem cum Imbecillitate ad motum, per quatrídium. Natum inde est in ipsâ *Colis Glânde Ulcusculum*, è quo profluxit Pus mali odoris. Intra septimum diem desit sponte suâ ille Fluxus; at *Novâ Lunâ* revertebatur denuò, persistente per aliquot Menses hâc Mali conditione, nimirum usque donec idonea adhiberentur Remedia; quibus tandem penitus cessit.

Renum Dolores per Lunaria intervalla reciprocantes animadvertet non rarò, quisquis æquam horum habuerit rationem. Morbum descripsit *N. Tulpius* (a), *Henrici Ainswordi*, *Theologi Britannii*, apud *Amstelædamenses*, cui supprimebatur *Urina*, quolibet ferme *Plenilunio*, cum insigni angustia, & evidenti totius *Corporis*

(a) *Observat.* Lib. 2. cap. 43.

incendio, ad diem quartum. Neque excernebatur illa iterum, nisi vel declinante Lunâ, vel sectâ Brachii Venâ. Et Periodicum simul se vidisse retulit (a) Capillorum Mictum, quolibet decimo quarto die revertentem, cum insigni Urinæ difficultate, & tantâ perturbati Corporis inquietudine, ut vix in Cubili se contineret Æger.

Inspexi nuper sectum Pueri quinquennis Cadaver, cui Mortem accelerârunt graves *Nephritidis* cum Vomitu & Alvi Fluxu, Accessiones. Oppleti erant tum *Renes* tum *Ureteres* Materiâ *Calculosâ*, quam varias hîc illic cernere erat induisse *Concretionis* Formas. Primum *Malli* Fundamentum erat *aqueus* & limpidus *Humor*, qui paulatim *Lactescens* in tenues & ramosas *Crystallos* abiit, quibus in unum coeuntibus

---

(a) Ibid. Observ. 52.

accessit

accessit tandem *lapidea* Durities. Affirmavit mihi D. *Groenvelt*, harum rerum apprimè gnarus Medicus, qui confectum his ærumnis *Misellum* sæpiùs inviserat, comperisse se *Plenam*, per aliquot Menses, *Lunam* attulisse semper diros Ægro Cruciatu, quos elapsus plerumq; per Iter Urinæ unus aut alter *Lapillus* levabat.

Menstruas sæpe habere Recursûs vices *Spiritus* *Difficultates*, ab *Experientiâ* didicit subtilis iudicii Vir, *Helmontius* (a); *Exacerbatur* (inquit ille) *Asthmatis Paroxysmus* *Lunæ Stationibus* & *Ævi Tempestatibus*, quas ideo præsentit & præfagit. Confirmat hoc ipsum *J. Floyerus* eruditus Eques, qui in describendâ hujus Morbi Historiâ, cæteris

---

(a) *Asthm & Tuss.* §. 22.

omni-

omnibus palmam præripuit ; Deprehendit nimirum Is (a), *quatuordecim dierum intervallo reverti plerumque has Anxietates, & Lunæ Circuitibus consentire.*

Infolitum & rarum *Lunaris Facultatis Effectum* memoriæ prodidit, *Doctrinâ Studiôque pariter laudandus Kerckringius (b) ; Nota ipsi erat Matrona quædam Galla, quæ tempore Plenilunii Faciæ prædita erat rotundâ, & sanè quàm formosâ ; sed decrescente Lunâ, Oculi, Nasus & Os in unam partem vertebantur, ita ut deformis admodum in publicum prodire non sustineret, donec crescente iterum Sidere, rediret & ipsa paulatim ad suum Plenilunium, & Formæ suæ Venustatem. Hoc si cui mirum vide-*

(a) *Treatise of the Asthma, pag. 17. tom. 92.*

(b) *Observ. Anatom.*

atur,

atur, referenti Authori fidem faci-
ent comperta Vulgo in *Conchyliis* &
multis Animantium generibus, con-
similis Virtutis Exempla ; Nam,
ut cecinit olim *Lucilius* (a), sapi-
entis Poeta,

*Luna alit Ostrea, & implet Echinos,
Muribu' fibras,
Et Pecui addit ———*

Et post hunc *Manilius* (b) ;

*Sic submersa fretis Concharum &
Carcere clausa
Ad Lunæ Motum variant Animalia
Corpus.*

Multis impedita Difficultatibus,
& arduæ Disquisitionis est, *De Cri-
sibus* in Morbis acutis Doctrina,
operæ pretium itaque est, nunquid

(a) *Apud Aul. Gellium*, lib. 20. cap. 8.

(b) *Astrono-
mic.* lib. 2.

ad hanc explicandam conferat nostra Disputatio, paulò diligentius investigare. Magnum habere Momentum ad Medicinam rectè faciendam *Dierum Criticorum* Considerationem, putârunt semper Veteres, & ad horum rationem distinxerunt *Febrium* tempora ; Obsole- tum jam est hoc Studium, & irri- det aut supervacaneam ducit Me- dicorum Vulgus omnem de hisce Quæstionem. Idq; duabus, quan- tum ego Conjecturâ assequor, po- tissimum de Causis.

Primò, Habebantur quæ hanc Artem effecerunt primæ Observa- tiones in *Orientalibus & calidis* Mun- di Plagis ; Cùm ergo illæ in *Bore- alibus & frigidioribus* Regionibus ad Usûm reducerentur, nullâ habitâ Locorum Discriminis ratione, fe- fellerunt non rarò Medicorum Opi- nionem

nionem, nec ad spem respondit
Eventus.

Deinde, Perpaucis Remediis constabat antiquitus Medicina, neque aliam *Febribus* adhibere Curam moris erat, quàm quæ tenui Victu vim & ferociam Morbi aliquatenus reprimeret; *Naturæ Ministros* se præbebant Medici, & *Hanc* sequentes Ducem ad varios Humorum in Corpore motus animum advertebant seduló. Postquam vero in diversas Curandi vias processerunt hujus atque illius Sapientiæ Professoris æmuli, & ex *Opinionibus* magis quàm ab *Experientia* natis *Monitis* res agi cœpit, nullus relinquebatur iis *Præceptis* locus, quæ a priscâ Medendi ratione pendebant; cùm non uno modo torquerentur jam Ægroti, & incertum sæpe esset quinam ab ipso Morbo ducerent originem Do-

lores, quosve afferrent ingesta per-
verso more Pharmaca.

Quo certius itaque constet qui-
bus præcipuè innixa sit Fundamen-
tis hæc Antiquorum Disciplina, &
ad quam Normam exigere Obser-
vationes suas debeat quisquis ho-
rum hâc in parte Studium æmulari
exoptat ; Pauca quædam in medi-
um proferenda sunt.

Primò ; Habent Morbi omnes
Ἐπιδημιοί, sive qui in Populum sævi-
unt, sua quique, certo ordine di-
stributa, *Tempora*, quibus incre-
scunt, consistunt, & ad Sanitatem
inclinant. Constantes adeò & per-
petuæ sunt horum Leges, ut quo-
ties a *Cæli Statu* oriuntur *Febres*,
quarum Accessiones in plerisq; sine
intermissionibus urgent, si modò
contingat has quavis de *Causâ*, in
aliis

aliis per circuitus redire, pensentur semper Paroxysmorum numero cessantis Morbi intervalla, ita ut parem mensura ægritudinem sustineant utroque modo laborantes.

Id ipsum solâ Experimentiâ comperit, in indagandis Morborum Historiis solertissimus *Sydenhamus*, qui hâc de causâ sex Menses durare *Quartanas Autumnales* animadvertit (a), quoniam si ritè ponatur calculus, inter omne id tempus recurrentes Accessiones horas complent 336, sive dies 14; qui quidem *Continuarum* Februm quas eadem anni Tempestas apportat Terminus est.

Neque discrepat ab hac ratione *Galenii* Observatio (b), ideò nimirum, septenos habere Circuitus

---

(a) *De Morb. Acut.* p. m. 95. (b) *Comment. in Aphor. Hippocr.* lib. 4. Aph. 59. & *de Crisib.* lib. 2. c. 6.

Exquisitam Tertianam, cùm *Legitima Continua* intra septimum diem desinat, quia *unum conficiunt diem singuli Paroxyfmi*; hoc est, dispar licet fit hujus & illius Morbi conditio; æquale tamen est quo Corpus ab alterutro tenetur, temporis spatium.

Causa porrò cur istud ita eveniat hæc est, nempe,

Secundò; *Fermentatur* in hisce *Malis Sanguis*, neque defervefcit ille, usque donec per *Organa Secretionis*, prout his aut illis magis accommodatus est Humor, foras derivatæ fuerint plurimæ Morbum committentes particulæ.

Tertiò; Sicuti suis quisque temporibus defæcantur qui fermentescunt *Liquores*, sic definitum habet

bet spatium quo depuratur a *Fermento Vitale Fluidum*.

Quartò; Denique, non eodè perperuo Tenore cursum suum peragunt quæ conjuncta secum fert hæc Sanguinis *Effervescentia* Symptomata, illa verò horum ratio est, ut *certis* imprimis *Diebus* adèd manifesta sui prodat indicia Morbus, ut non difficile sit ex iis, felicem an infaustum *Exitum* habitura sit *Ægritudo*, conjecturâ augurari.

Hâc perspectâ *Februm* conditione, *Veteres* *Dies* illos qui *Morte* aut *Sanitate* finiebant plerumque *Morbum*, *Decretorios* appellârunt; Hos verò quibus præcipuè *Spei* aut *Periculi* ostendebantur *Notæ*, nominârunt *Decretiorum Indices*.

Et hæctenus quidem non erat conjecturalis hæc *Scientia*; adjuncta verò

verò demum probis Observatioti-
 bus perversa Ratiocinia magnis im-
 plicuerunt dubiis eam Quæstionem.
 Nescivit *Hippocrates* istius Morbo-
 rum acutorum naturæ Causam, quâ
 Ægrum liberabat Dies *septimus*;
quartus decimus, aut *unus & vigesi-
 mus*. Famâ inter alias eminebat
 illis temporibus *Pythagoræ* Schola;
 cujus magna Scientiæ pars in *Har-
 moniâ* & reconditis *Numerorum* My-
 steriis posita erat; *Impares Paribus*
 efficaciores habebantur, summa ve-
 rò tribuebatur *Septenario* potentia.
 Has Philosophi Opiniones ita se-
 quebatur divinus in Medendo Vir,
 ut Recidivam timeret si *pari* die
 defuisset Febris (a); & *decimum quar-
 tum* aut etiam *unum & vigesimum*
 diem expectaret; nisi *septimus* Mor-
 bo finem fecisset; quoniam *multum*

(a) *Aphor. Sect. 4. 36.*

potest

poteſt tum in Ægri tudinibus, tum in Partu edendo; Numerus Septenarius (a).

Cùm verò certum eſſet, ſolvi interdum Febre laborantes, Die ſexto aut octavo, ſine periculo Recuſus, has Rationes ut vanas repudiavit *Aſclepiades (b)*, & jurè Sententiam dixit *Ceſſus (c)*; *In his antiquos, tunc celebres admodum, Pythagoricos Numeros ſeſelliffe.*

Iſto animadverſo Errore, *Galenus* feliciter longè in hâc Diſquiſitione proceſſit; nec ab *Imparium Dierum* Efficaciâ ducere originem cenſuit *Febrium Acceſſiones & Criſes*; ſed a Facultate *Lunæ*, quæ *Terreſtribus imperat, & cætera Sidera vincit, non Potentiâ, ſed Vicinitatis Virtute (d).*

Habent itaque, ſi ipſius auctoritatem ſequi velimus, *Circuitus*

(a) *De Septimeſſ. Partu.* (b) *Vid. Ceſſum, lib. 3. cap. 4.*
 (c) *Ibid.* (d) *De Dieb. Decretor. lib. 3.*

fuos, quibus septem dierum intervallis accedunt & inclinant Morbi acuti, a Cursu *Lunæ*, quæ *singulis Hebdomadis*, cum nimirum *Illa Nova, Dimidia, vel Plena est*, *Viribus pollet maximis* (a).

Ex hisce manifestum est, ritè advertisse *Galenum* *Causam* quæ *Paroxysmos Februm* immutet, at *Modum* quo hæc *Effectum* parit, non fuisse conjecturâ affecutum. *Summa Rei* hæc est.

Crisis est *Materiæ Morbum* facientis per hos aut illos *Corporis meatus Expulsio*, quæ ut cum *Ægri Salute* peragatur, eatenus illa comminenda & digerenda est, quoad permeare & transire possit per *Ora Glandularum* ad quas appellit. Idcirco, sicuti perfectissima fit *Sudoribus Febris Solutio*, (tum quòd Na-

---

(a) *De Diet. Diætet.* lib. 3.

turâ

turâ cæteris omnibus plus Liquoris exspuant *Subcutaneæ Glandulæ*, tum quoniam per angustissimos harum Tubulos non alius quàm tenuis & probè *concoctus* Humor percolari queat,) ita maximo cum periculo Morbum Finit *Sanguinis Fluxus*, indicat enim ille eam esse Mali indolem, ut per nullas Corporis *Vias* defæcari possit Sanguis, qui proinde *Effervescentiâ* suâ Canales dirumpit. Mediam hîc conditionem habent geniti in illis Partibus *Abcessus* per quas crassi & tenaces expurgantur Succi.

Certum est igitur, si modò in *Novam Plenâmvæ Lunam* incidat Tempus, quo aut a *Deservescente* Sanguine foras pellitur noxius Humor, aut *Profusionem* minantur ultra modum tensi ab *Æstu Febrili* Canaliculi, eò faciliorem & pleni-

orem fore Morbi *Crisin*, quòd minore tum vi Corporis superficiem urgeat, & Fluidorum impetum reprimat circumfluus Æther. Fieri quinetiam posse, ut ob variam hujus Causæ rationem; *hodie* interdum peragatur quam, pro more & conditione Ægri tudinis, *crastinus dies* apportare debebat, Febris *Solutio*; aut in *posterum diem* contrà differatur, qui *hodiè* sperandus erat Morbi Terminus; Cùm accelere tur Motus Naturæ a Facultate Lunæ, & hujus ope nonnunquam indigeat, ad amovendum Aeris Ob staculum, solito debilior Animalis Machina. Idcirco, *sexto* quandoq; quandoq; & *octavo*, uti observavit *Hippocrates*, solvetur Morbus, cujus Circuitum *septimus* in plerisque Dies definit.

Conve-

Convenit itaque, si *Lunaris Virtutis* in hisce Casibus Momentum perpendere velimus, Tempus quo primùm invasit Morbus diligenter notare ; *Hujus* deinde Indolem, & quonam *Secretionis* genere, Salutem Ægri moliri soleat Natura probè nôsse ; neque nimiâ sedulitate, præsertim sub finem Ægritudinis, Humorū Motus turbare ; Laborantis denique Vires æstimare atque expendere. Comperiet dubio procul si quis has in faciendâ Medicinâ Leges servaverit, non *Novam* solum *Plenamque Lunam*, sed & *Sideris* ad *Meridianum* Cœli fastigium, aut huic oppositum Locum, Accessionem, ad immutandum Corpus animale vim afferre maximam.

Comprobant id ipsum, & Nobis quasi ob oculos ponunt, *D. Paschalii de Partu & Morte Animalium*, nec non de *Morborum Accessionibus*,
 Obser-

Observationes (a); Partitur, nimirum, ille *Nyx Siphæor* in quatuor *Senarios* Horarum; *Primum* conficiunt tres Horæ antecedentes Lunæ ad *Meridianum* Cœli Verticem appulsum, unâ cum tribus quæ hunc subsequuntur; *Secundum* verò, quæ his proximè succedunt Sex Horæ; Ex reliquis denique *Diei veri* Partibus constant *Tertia* & *Quarta* *Ægæ*. Hinc animadvertit, Nullum Animal Nasci aut Mori tempore *Primi* aut *Tertii*, quos *Fluxûs* *Senarios* appellat; Contingere verò omnem tum Partum tum Mortem *Secundo* aut *Quarto*, quibus *Refluxûs* imponit Nomen. Incessere quin etiam, in *Febris intermittentibus*, *Paroxysmi* plerumque Vim *Fluxûs* horis, Solvique mox sudoribus eundem *Refluxûs* tempore. Ex his

---

(a). *Philos. Transact.* Numb. 202.

colligit,

colligit, Motum, Vigorem, & Impetum perstare maximè *Fluxûs Senariis* ; Quietem contrà, Imbecillitatem & Interitum, ad *Refluxûs Senarios* præcipuè pertinere.

Non falsò itaque *Memoriæ* olim prodidit *Aristoteles*, *Nudum Animal nisi Æstu recedente expirare* (a).

(a) *Vid. Plin. Hist. Nat. lib. 2. cap. 98.*

CAPUT

CAPUT III.

AD usum demum quem Nobis in Medendo præbeat hæc Disquisitio, transeundum est ; Et is quidem non foret nullus, si ad Prædictiones *Accessionum* & *Eventuum* in Morbis solummodò spectaret, cum istiusmodi Judicia Medico concilient Honorem, Ægrorum verò Spem & Fiduciam confirment. At verò majus hinc Emolumentum consequemur, ipsam enim Morborum *Curam* ab hisce Ratiociniis promoveri ostendam. Et primò quidem dicam quod est universalius, ut ad ea quæ de Singulis observanda restant, sternatur Via.

Satis

Satis itaque constare arbitror, Morbos omnes quorum Circuitus *Lunæ* Periodis respondent, esse a *Repletione* oriundos. Cum enim *Actio Lunaris* per solam Vasorum *Distensionem* Effectum sortiatur, liquet illam *Plenitudinem* tantum augere, quæ sive *Moli* Fluidorum, sive ebrundem *Turgescentiæ* debeatur, idem valét.

Ideoque in omni Mâlo per singulos *Menses* semel aut iterum recurrente, quod ab *Influxu Lunæ* *Vires* acquirit, usui erit *Depletio*; quæ si non *Morbo* Medelam, at saltem levamen feret.

Quoniam verò in hoc *Rémédio*, spectanda sunt imprimis *Ægritudinis Genus*, & *Detractionis Modus* & *Tempus*, quædam erunt de his omnibus tenenda *Præcepta*.

Convenit ergo *Expendere* primum, num in *Arteriis* hæreat *Causa*

L

Mor-

Morbi, an verò Vitio Liqueurum qui è Sanguine derivantur, in *Partem* quamvis Corporis *principem* transferatur. In priore Casu, plus *Missioni Sanguinis*, in posteriore, plus *Medicamentis*, quæ Errores ejusdem emendent, tribuendum erit.

Præterea, cum Experimentiâ Duce, discamus tutissimè demum Materiam per Vias quas Natura monstrat ; per quos Meatus in quovis Malo sponte ægrotantis fiant Purgationes, diligenter animadvertendum erit.

Deinde, *Tempus* maximè opportunum *Detractioni* erit in plerisque Casibus paulo ante Accessionem Mali, cum hoc modo non solum venienti Morbo occurratur ; sed & turgescens Materia facilius & copiosius è Corpore erumpat.

Sed

Sed de his quidem luculentius erit Judicium, si quædam ad Morborum, quos prius recensui, Curam pertinentia, brevibus saltem expediam.

A *Morbo Comitiali* incipiam; Is cum in Adultis sit curatu difficillimus, in Pueris tamen haud ægrè levamen recipit. Et quidem, quantum præter alios *Detractionis* Modos, hic valeat serosi Humoris è Capite, per admotum Occipiti Emplastrum *Vesicatorium*, *Depletio*, ex eo quem supra retuli, Casu manifestum est; qui Fidem facit *Panarolo* affirmanti se *Vesicante Suturæ Coronali* apposito *Puerum septennem, Aphonum, stolidum, & Epilepsiæ obnoxium, Sanitati restituisse* (a); Et *Celsi* Consilium commendat, suadentis in hujus Morbi

---

(a) *Observ. Medic. Pentecost. 4. Obs. 30.*

Insultibus, *Occipitium* incidere, & *Cucurbitulas* admoveere, *Ferroque* candente in *Occipitio*, & *infra quâ summa Cervicis Vertebra cum Capite* committitur adurere duobus in locis, ut per ea perniciosus *Humor* evadat (a). Occupavit enim *Cerebrum* in plerisque hisce *Ægri tudinibus* Malum; quod sicuti in *Infantibus Plenitudini & Sanguinis*, nondum *Exercitiis & Pulmonis Actione* subacti, *Lentori*, ita in *ætate proVectioribus*, *Delapsibus* ab alto, aut subitis *Terroribus* ortum sæpissimè debet. Si quid hîc adversus gravissimum *Valetudinis* genus a *Medicamentis* quæ *Fluidorum Vitium* corrigunt *Præsidii* est, id forsan a *Cinnabari*, sive *nativâ*, sive *factitiâ*, aut a *Radice Valerianæ sylvestris*, antequam *Caulem* edat in pulverem tritæ, fre-

(a) *Lib. 3. Cap. 23.*

quenti

quenti usu, jure licebit expectare. Utriusque laudabiles Dotes non semel sum Expertus. De *hujus* imprimis Virtute consulendos velim, tum laudatum modò *Panarolum* (b), tum *Fabium Columnam* (c), eruditum & Herbarum Scientiâ nulli secundum, Authorem.

His ipsis Remediis cedit *Vertigo*. Vomere verò oportet interdum *Ægrum*, & admotis Capiti aut Cervici Emplastris *Epispasticis*, foras ducendus est noxius Humor. Oculorum est hic Morbus, & a tensis ultra modum extremis Arteriis, uti ex Theoriâ *Belliniana* manifestum est, trahit plurimùm originem, unde *Lunæ* Circuitibus consentire minimè mirum.

Neq; multùm dispar est *Affectuum Hystericorum* Cura; Verùm hi

(b) *Observ. Pentec.* 1. Qbf. 33. (c) *Phytobaf.* p. 120.

Sanguinis Missionem minimè ferunt. *Alvus* quoque rarò ducenda est. Utilior longe est *Vomitus*, sub tempus præsertim ingruentis Mæni: Id, si jam invasit, optimè discutunt in *Pilulis sumpta Gummi Ammoniacum*, virosum *Castoreum*, *Sal Succini*, & consimilia, quæ Spiritus reficiunt Pharmaca. Facienda tamen est in plerisque his Casibus Vitæ consuetudini Muliercularum, & Animi imprimis Affectionibus Medicina.

Menstruas Recursus vices ideò servat quandoque *Paralyfis*, quia a Capite plerunque incipit hic Morbus; extra Canales nimirum propulso seroso Latice, qui pro varietate Locorum in quæ depluit, hujus aut illius Partis *Nervorum Resolutionem* parit. Hinc fit, ut *Aplexiam* sæpissime subsequatur hic Affectus, interdum utroque, interdum

dum altero tantam resolutio Corporis Latere. Si quando verò a læsis extrinsecus Nervis, aut natis intus Tumoribus, oritur hujusmodi Imbecillitas, illa certos Circuitus non habet.

Utile hinc erit, post Depletionem redundantis Pituitæ, quam felicissime plerisque in Casibus absolvunt *Alvi Dejectiones*, revertenti Malo occurrere, non solum Medicamentis quæ frigidos & tenaces Humores extenuant, qualia sunt *Radix Raphani rusticani, Valerianæ sylvestris, Semen Sinapios*, & siquæ sunt his similia; Sed & crebrâ Corporis in *Aquam frigidissimam Demersione*; si Vires, nimirum, & Ætas id finant; non pariter enim *Senio Confectis* ac *Juvenibus* prodest ista Medicina; quæ cum *Fibrillas* relaxatas *constringat*, & *Urinam* simul *moveat*, utroque modo huic Valetudini est aptissima.

Eâ

Eâ de Causâ, Veteres, uti Author est *Cælius Aurelianus* (a), sic laborantes aut Natate cogebant in Mari, aut decurrentibus ab alto Aquis Partes infirmas aliquandiu subjicere. Ob majus scilicet Aquæ *marinæ* quàm *dulcis Pondus*, & acrius delabentis præcipiti cursu *Rivi* quàm stagnantis *Laticis Frigus*.

Quod ad *Fluoris Menstrui* in Mulieribus Vitia attinet, id seriò pendendum est, uti plurimùm Causam habet *Nimia Profusio* in *Acrimonia* Sanguinis, ita ortum sæpissime trahere *Menstrui Retardationem* ab ejusdem *Lentore*. Rariùs verò ob *Humoris paucitatem* supprimitur hic *Fluxus*; adeò singulari Artificio, ad Salutem singularum & Generis Propagationem pariter neces-

---

(a) *Chronic. lib. 2. cap. 1.*

fariæ, Purgationi prospexit & con-
 sultuit Sapientissimus rerum Condi-
 tor. Quocircà, sicuti in *Immodico*
Profluvio habenda est ratio *Tempo-*
rum, quibus facillimè ferventem Hu-
 morem Canales suos dirumpere ex-
 positum est, ut, cum illa instant,
Missio quàm longissimè inde ubi pro-
 rumpit, *Sanguine*, avertatur Mate-
 riæ Cursus; ita quoties non pro-
 venientia *Menstrua Venæ Incisionem*
 desiderant; servanda est imprimis
Lindani Cautio, quam ab *Etmullero*
 (a) commendatam, explicuit nu-
 per & ingeniosè demonstravit Vir
 Doctissimus D. *Freind* (b). Porrò,
 Cùm efficacissime Liquoris Arterio-
 si Effervescentiam, quâ distendun-
 tur Vasa, reprimat & compescat
Cortex Peruvianus; maximè juvabit;

(a) Tom. 2. pag. 1017. Edit. ult.

(b) *Emmenolog.* pag. 103.

si quando larga nimis timetur *Effusio*, paucis aliquot ante imminentem Accessionem Diebus, creber nobilis istius Medicamenti Ufus.

Hæc eadem & in aliis omnibus, quæ certis intervallis recurrunt, *Hæmorrhagiis* tenenda sunt ; petito simul ab iis Pharmacis auxilio quæ dilatatas ultra modum Fibras restringunt & coercent ; inter quæ principem habere locum concretum illum *Succum*, cui falsò *Terræ Japonicæ* impositum est nomen, quàm plurimis Experimentis deprehendi, in illis imprimis quæ ex Pulmone fiunt *Sanguinis Rejectionibus*.

Illud verò ut hic moneam necesse est, Tantam, nimirum, esse in hujusmodi Casibus *Lunæ* Facultatem, ut suppresso interdum qui ab unâ parte fertur sanguine, is ex aliâ, ruptis extremis Canaliculis, exeat. Id accidit *Generoso Juveni*, Cujus
Morbum

Morbum suprâ (a) retuli; Cùm enim *Sanguinis* ex Pulmone singulis Mensibus prorumpentis *Sputum* reprefferant laudata modò Medicamenta, patiebatur Is, dictis Temporibus, Ejusdem ex Naribus *Fluxum*, a quo tamen, cùm Malo jam immunis esset princeps Pars, nihil erat metuendum periculi.

Pari quidem ratione contingit hoc, quâ *Quadrupedibus* quæ per *Menstrua* purgantur, *Novâ* plerunque *Lunâ* incidere hoc Profluvium; observatum est. Id *Equabus* imprimis & *Simiis* usu venit; Et *His* sane adeò constanti ordine, ut *Ægyptii* olim, uti Testis est *Orus Apollo* (b), non solùm pro *Lunâ* *Cynocephalum* pinxerint, ob consensum quendam quoad *Lunæ* cum *Sole* coitum afficitur

---

(a) pag. 46.

(b) *Hieroglyphic. Vid. Gesner. de Simiis.*

hoc animal, Miffō nimirum Fæminæ à Genitali Vafe Sanguine; sed & in facris Simias nutritiverint, ut ex ipsis Conjunctionis Solis & Lunæ tempus cognosci poffit. Certa itaque fe produnt in omnibus animantium generibus Imperii Lunaris Indicia, modò constans & æquabilis Victūs ratio Sideris Virtuti reddat opportunum Corpus.

Hæc qui intellexerit, quâ neceffitate Menftruos etiam interdum fervet Circuitus *Fluor Albus*, perfpiciet; imprimis fi hunc humorem profundant Uterina Vafa; modò enim ex *his*, modo ex *Glandulis* quibus confita *Vagina* est erumpit tetra Colluviës. In illo Cafu, fluentibus *Menfibus* fupprimitur Profluvium; In hoc, etiam cum in Menftruis est Mulier perftat adhuc, & vel dum in Utero geftat, excruciat.

Neq;

Neq; dispar admodum est *Ulcerum* ratio; è quibus cùm *Sanies* jugiter exeat, minimè mirum est si largiorem hujus effusionem faciant jam memoratæ *Causæ*; illis maximè in *Partibus*, ubi laxior & facile cedens *Corporis* compages vix ullâ vi contra *Canaliculorum* distensionem resistit. Unde a *Capitis Vulneribus* gravissimum imminere *Novâ Plenâque Lunâ* Periculum, compertum est.

Nephriticos Dolores haud feliciter quis lenire aggrediatur, quàm detractò primùm è *Venis Sanguine*. Neque profectò inutile erit illis qui hisce *Cruciatibus* tentantur, per quæ *Intervalla* recurrant *Paroxyfmi* observare, & quo tempore maxime periclitantur, *Depletionem Vasorum* moliri. Istud enim constat,
Com-

Compreffionem anguftorum in Renibus Meatum à minimarum Arteriarum Plenitudine Malum hoc fovere, quam augere femper *Novam Plenamve Lunam*, extra dubium eft.

Unde mirari fubiit aliquoties, *Historiarum Medicarum* fcriptores totos effe in *Præcipitandis* (uti loqui amant) in Tubulos Renales *Arenulis*, cùm ex Incifione Cadaverum didicerim, ut fuprà memoratum eft, primam concrefcantis *Calculi* Materiam effe limpidiffimum in *Carunculis* per quas deftillat *Urina*, *Serum*; quod in lapidem durefcere poffe, Nemini mirum erit, qui *Salium* fluidorum *Vires Attraçtrices*, & *Effeçta* impediti in anguftiffimis *Canalibus* Motûs, cognoverit. Hinc fit, Ut dato fubinde *Mercurio Dulci* plus proficiamus in incipiente hoc Morbo, quàm quibusvis *Urinam moventibus* Medicamentis ; Refera-
tis

tis nimirum a nobili Pharmaco tenuium Vasorum Obstructionibus, & prohibitâ, quæ has plerunque sequitur, Salsorum Humorum Cohæfione.

Cùm non uno modo noceat his quos *Spiritus* premit *Difficultas*, *Lunaris Vis*, tum nimirum ob minorem *Ætheris* in Pulmonem ducti portionem, tum ob majorem Vasorum Sanguinis Dilatationem, omni ope tristissimo malo subveniendum est, *Sanguinis Missione*, leni *Vomitione*, *Alvi liquatione*, interdum & *Purgatione*. Cavendum verò est, maxime sub tempora impendentis *Ægri tudinis*, ab illis omnibus quæ Sanguinis impetum & fervorem concitant; urget enim in hujusmodi *Anxietatibus Febricula*, quam calidis five *Cibis* five *Medicamentis* incendere nefas est. Unde *Clamoribus* & *Ira-*

!

Iracundiâ Anhelis abstinendum esse, monuit Hippocrates (a), & *Æstate sæpiùs & sæviùs quam Hyeme infestare Asthmatis Accessum,* observavit Helmontius (b). Hâc de Causâ, præter ea quæ dixi, multum hîc valent illa Remedia quæ refrigerant simul Humores & Urinam pellunt; qualiâ sunt, *Acetum* in quo infusa fit *Scillæ Radix*, *Acidus Nitri* aut *Salis Ammoniaci Spiritus*, *Aqua Fumo Sulphuris saturata*, *Gas Sulphuris* vocant *Chymicæ Authores*; Et quæ his consimilia recensuit plurima laudatus *Floyerus*.

Diligentiam Medici & acre Judicium desiderat *Februm Cura*. Hæc *Depletionibus* fervercente primùm *Sanguine* potissimum peragitur; *Al-*

(a) *Epidem. Lib. 6. Sect. 4.*

(b) *Asthm. & Tuss.*

vi verò *Purgatione* ideò rarissimis in Casibus utendum est, quoniam turbatur ab Illâ Humorù motus quo Sanguinis Defæcationem molitur Natura. Cùm consistit Morbus, tenui magis victu quàm Medicamentis res agenda est. Inclinatâ verò jam Febre, reficiendæ sunt paulatim laborantis Vires, quo facilius per Vias quas monstrat Mali conditio, foras pellatur superans Materia.

Utilia super his Præcepta tradiderunt Veteres, quorum rationem simul & Usum *Belliniana* Nos docet Theoria. Medicamenta verò quibusvis Morbi Temporibus accommodare, ille demum sciet, qui Remediorum Facultates, & quâ necessitate per has aut illas partes deriventur varii generis Humores, probè intellexerit.

F I N I S.

N

COROLLARIUM.

Cùm in primis hisce Schedis expositum fit, quæ *Morborum Recursus* memoratis temporibus faciunt *Cæli Motus*, *Ventis* simul concitandis pares esse; *Horum* verò Vim variam sentire Nos, prout conspiciantur cum illis ad agitandum *Aera*, aliæ pariter atq; aliæ *Causæ*; *Operæ* pretium erit quantum has *Rationes* confirmet ipsa *Rerum Natura*, brevibus saltem indicare.

Incidit ante aliquot *Menses*, anno proximè elapso, *Die Novembris* xxvi. paulò ante mediam noctem, gravissima *Procella*; stupentibus cunctis & attonitis insolito prorsus & immani

immāni *Ventorum* Furore ; qui ultra sex horas perstitit.

Historiam & Causas omnes mirabilis Eventūs pertexere, mihi neq; operā est neq; otium ; demandatam hanc ingeniosissimo Viro D. *Halleio* Provinciam capeffere nolo ; Quantum verò ad rem nostram facit, attingam leviter.

Erat illo tempore *Luna* in *Perigæo*, instabatque simul *Novilunium* ; Utraque de Causā sursum ferri *Æthera*, & increbrescere *Ventos*, demonstratum est. Et hinc quidem qui subsequebantur *Maris Æstus*, erant immodici & maximè tumentes. Et altius solito, plerisq; saltem in *Locis*, subsedit in *Baroscopio* *Hydrargyrum* (a).

(a) *Philosoph. Transact.* N° 289.

Accedebant verò his, dubio procul, ex supra (*b*) memoratis aliæ pariter Causæ ; Illas omnes dignoscere Nobis minimè licet ; at *Cœli* saltem manifesta *Conditio* quantum ad hanc *Calamitatem* contulerit, perpendi potest.

Postquam in illis *Locis* quibus incubuit hæc fera *Ventorum Vis*, per *Æstatem* & *Autumnum* copiâ solito majori deciderant *Pluviæ* ; Mitior & *Calidior* quàm pro more *Anni* appetebat *Hyems* ; ita ut ad finem usq; *Novembris*, *Liquor* in *Thermometro*, cujus *Gradus quartus supra octogesimum* *Gelu* indicat, infra *Centesimum* nunquam subsederit (*c*).

Et hinc sanè, collectas fuisse in *Ætheriâ Plagâ*, sursum latis ab *Ar-dore* ex humidâ *Terrâ Anhelitibus*,

---

(*b*) p. 22.

(*c*) *Philosoph. Transact. loc. citat.*

Salium, Sulphurisque innumerabiles
 Atomos, conjecturam facimus; qui-
 bus variè coeuntibus & agitatis, ac-
 cessit huc & illuc effluenti jam *Aeri*
 exitialis Impetus.

Fidem dictis faciunt, quibus
 crebris, sub tempus funesti Turbi-
 nis, micuit Æther, *Fulgura*; &
salso Sapore, die insequente, Lin-
 guam ferientia, etiam in Campis
 longè a Mari remotis, Arborum
Virgulta & Gramina; ut degustatum
 Pabulum refugerint Pecudes.

Sed hæc fusiùs persequi minimè
 vacat. Istud potiùs meminisse ju-
 vat; Contigisse etiam Patrum no-
 strorum Memoriâ immoderatam
Tempestatem, huic fortasse jam dictæ
 minimè parem, at cujus tamen mi-
 ram Violentiam referunt illorum
 Temporum Annales. Sæviit illa,
 Nocte quæ Mortem impii Perduel-
 lis

lis *Cromwellii* infecuta est, die 3. *Septembris*, Anno 1658.

Aeris per illius Anni decursum, Statum & Morem nullæ, quod quidem sciam, docent *Ephemerides*. Istud verò observâsse, pertinet ad propositum; *Plenam*, nimirum, *Lunam*, sub accessum *Æquinoctii Autumnalis*, apportâsse hanc *Ventorum Rabiem*; ut mirum non sit magnis Motibus opportunam fuisse *Cæli* regionem.

Pari necessitate, in illis Regionibus quas crebra premunt *Diluvia*, iis plerunq; Temporibus fieri *Inundationes* observatum est, quibus Viribus maximis pollet *Luna*; ut non immeritò horum Malorum præcipuam *Causam* in Tumentes immodicè *Maris Æstus*, & infeliciter simul conjunctam horum aut illorum *Siderum*

derum Facultatem attractricem, conje-
cerit Eruditus *Baccius* (a).

Has & confimiles habent a *Naturâ* *Caufas Ventorum Turbines* ac *Tempeftates*; Quantum enim ad *Quæftionem de Divinâ Potentiâ* ſpe-
ctat, num *Supremi Numinis Irâ* ex-
tra *Rerum Ordinem*, eveniant hu-
juſmodi *Calamitates*, diſſerere non
eſt noſtrum; *Religionis Vinculis*
animos hominum abſolvere minimè
conabor; Quamquam enim certis
Legibus conſtare & moveri ſciam
ſingulas immenſæ hujus *Machinæ*
Partes, & eandem *Fabricæ Diſpo-*
ſitionem quæ Univerſæ Moli com-
modiſſima eſt, Paucis quandoq; in
Locis inferre debere Clades &
Damna; Suum tamen *Rerum Con-*
ditori Opt. Max. in omnia quæ

(a) *Del Tevere*, lib. 3. p. 228.

perfectit

perfecit jure cedendum est Imperium. Et erat fortassis *Divinae Rationi* consentaneum illo Artificio Mundum instruere, quo caderent interdum Noxæ & Detrimenta in Homines, quos *Fulminibus* terrere, & *Prodigiorum Tempestatumque* metu in Officio continere, necesse habebat.

F I N I S.

Österreichische Nationalbibliothek

